

EU:N TEKOÄLYASETUKSEN KANSALLISEN TOIMEENPANON TYÖRYHMÄ, 16. KOKOUS

Aika	ke 15.1.2025 klo 13-14.30
Paikka	Aleksanterinkatu 4-10, neuvotteluhuone A363 Kasvu tai Teams
Läsnä	Osallistujat: Sami Kivivasara, TEM (kokouksen puheenjohtaja) Antti Helin, VM Merja Mustonen, STM Kirsi Miettinen, LVM Amanda Mäkelä, OM Victor Nyberg, OKM Tomi Paavola, LVM Miikka Hiltunen, OM Nathalie Dahl, TEM (sihteeristö) Maria Hauptmann, TEM (sihteeristö) Kirsti Vilén, TEM (sihteeristö) Lasse Laitinen, TEM (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Kokous todettiin alkaneeksi kello 14.00.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Pykäläluonnokset: Lain rakenne

Huomiona, että tämä työryhmän kokous käsittelee tarvittavia lainsäädännön muutoksia, joista annettaisiin hallituksen esitys (joka olisi toinen tekoälyasetuksen toimeenpanemiseksi annettava hallituksen esitys eli ns. HE 2). Lakivalmistelun lisäksi tekoälyn sääntelyn testiympäristön käynnistämiseksi on tarkoitus käynnistää Liikenne- ja viestintävirasto toteuttama operatiivinen hanke.

Käsiteltiin esittelemällä erityisesti pykäläluonnokset Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä sääntelyn testiympäristössä, osallistujan hyväksymisestä sääntelyn testiympäristöön ja toimivaltaisten viranomaisten toimielimestä. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä moni johtuisi suoraan tekoälyasetuksesta. Mukana olisi myös asetuksen antovaltuus koskien Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä. Hake-
mus osallistumiseksi sääntelyn testiympäristöön olisi tehtävä suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Myös päätösten kääntämisestä on mahdollisesti säädettävä. Liikenne- ja viestintävirasto perustaisi toimivaltaisten viranomaisten toimielimen sääntelyn testiympäristön toimintaa varten. Luonnokseen sisältyy myös Liikenne- ja viestintäviraston määräysten antovaltuus sellaisten asioiden osalta, joista ei ole tar-
koituksenmukaista säätää lain tasolla.

Keskusteltiin, onko tarvetta säätää kielistä. Myöhemmin tulevassa komission täytäntöönpanosäädöksessä saattaa olla asiasta jotain. Samoin huomioitiin, että viranomaistehtävien tarkastelutarpeet saatavat johtua muustakin kuin EU-lainsäädännöstä eli esim. täytäntöönpanosäädöksestä.

Mm. valinta- ja kelpoisuusperusteita testiympäristöön osallistumiseksi ei ole kirjattu luonnokseen, koska ne tulevat aikanaan täytäntöönpanosäädöksestä. Testiympäristöön liittyviä tehtäviä voi olla tarpeen antaa muillekin kuin Liikenne- ja viestintävirastolle. Yleisesti ottaen on säilytettävä joustavuus ja annettava tilaa testiympäristön toimintamallin rakentamiselle. Mutta viranomaisten tehtävistä on perustuslain mukaan säädettävä lailla, ei valtioneuvoston asetuksella. Onko ylipäättään tarvetta asetuksenantovaltuudelle?

Toinen tehtävä pykälässä olisi "säätelyn testiympäristöön osallistumista ja tekoälyasetuksen noudattamista koskeva neuvonta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa". Tämä liittyy vaiheeseen, joka edeltää testiympäristöön hakemista. Myös asetuksen 62 artiklan perusteella on velvollisuus tarjota neuvontaa. On pohdittava ja määriteltävä, mikä olisi suhde viranomaisten muuhun neuvontaan tekoälyasetukseen liittyen. Varmaan on myös yleistä, että hakija hakeutuu testiympäristöön, koska arvioi sen tarpeelliseksi tai jopa välttämättömäksi, mutta lopulta neuvonta ja keskustelu riittää siihen, että toimijalla ei olekaan tarvetta hakemiselle tai testiympäristöön pääsemiselle.

Toimivaltaisten viranomaisten toimielimen tehtävien ja toimivaltuuksien tulisi olla tarpeeksi selkeitä, myös suhteessa Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin ja vastuisiin sekä yleisesti neuvontaan, samalla välttäen kansallista lisäsäätelyä. Samoin on tärkeää tietää, ketkä viranomaiset neuvovat ja ohjaavat, sillä jos lainsäädännön valvonnasta vastaavat viranomaiset ovat antaneet testiympäristössä ohjausta tai neuvontaa lainsäädännön noudattamisesta, hallinnollisia seuraamusmaksuja ei määrätä sen lainsäädännön rikkomisesta, joita kyseinen ohjaus ja neuvonta on koskenut.

Keskusteltiin siitä, mitä tulee säätää siitä, miten markkinavalvontaviranomaiset toimivat yhdessä ja millä järjestelyllä testiympäristössä. Tähän on luonnosteltu yhteistä toimielintä. Testiympäristössä on eroteltava Liikenne- ja viestintäviraston ja viranomaisten yhteisen toimielimen tehtävät. Toimielimen rooli tulisi esiin testiympäristöön tulemisen jälkeen, kun taas liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä olisi mm. päätökset testiympäristöön hyväksymisestä, sen kuultua toimivaltaisista markkinavalvontaviranomaisista. Entä kuka antaisi loppuraportin/lausunnon tai päättäisi osallistumisen keskeyttämisestä? Pitäisikö toimielimen roolin olla puhtaasti koordinoiva ja huolehtia siitä, että löytyy vastuullinen viranomainen? Näitä prosesseja tulee mallintaa käytännönläheisesti. Yksi vaihtoehto myös olisi, että Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus päättää testiympäristöön osallistumisen aloittamisesta, minkä yhteydessä määriteltäisiin, ketkä viranomaiset testaukseen osallistuvat.

4. Keskusteltavaksi

Keskustelukysymyksinä olivat:

- Mitä vaiheita säätelyn testiympäristössä tulisi olla?
- Tulisiko testiympäristön keskittyä vain säätelystä annettavaan ohjaukseen ja neuvontaan vai tulisiko sen tarjota myös testausinfraa?

Komissiolta on saatu kuvaus säätelyn testiympäristön eri vaiheista. Emme tiedä vielä, tuleeko hake-musta edeltävästä vaiheesta pakollinen. Sillä on myös yhteys valikointiin ja testiympäristöön hyväksymiseen. Neuvonta voi ratkaista monia kysymyksiä tekoälyasetuksen noudattamisesta ilman että toimijalla on tarve osallistua säätelyn testiympäristöön.

Keskusteltiin siitä, tulisiko testiympäristön keskittyä vain säätelystä annettavaan ohjaukseen ja neuvontaan vai tulisiko sen tarjota myös testausinfraa. Asetus ei velvoita tarjoamaan testausinfraa, mikä on myös kallista. Ohjaaminen eteenpäin eri testausinfroihiin olisi eri asia.

5. HE:n perustelujen hyväksyminen

Asiakohta koskee:

- Kappale 2. Tekoälyasetuksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

- Kappale 3. Nykytilan kuvaus (ilman nykytilan arviointia)

Käsitellään kirjallisesti. Määräaika muokausehdotuksille ja kommenteille 22.1.

6. Mahdolliset muut asiat

Pienryhmän kokous to 23.1. (HE 2) ja ti 21.1. työryhmän kokous (HE 1). HE 1: tarkoitus antaa eduskuntaan viikolla 16. HE 1 saattaa mennä myös useampaan valiokuntaan.

7. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous kello 14.30.